

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA

Broj: _____

Sarajevo, _____ godine

Saša Magazinović, poslanik u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, postavio je sljedeća poslanička pitanja:

- 1. Koliko se trenutno bosanskohercegovačkih građana vode kao raseljene osobe?**
- 2. Koliko bosanskohercegovačkih građana živi u kolektivnim ili izbjegličkim centrima?**
- 3. Koliko je povratnika ostvarilo svoja prava zagantovana Anexom 7. Ustava BiH?**
- 4. Koliko je povratnika uspjelo ostvariti osnovno ljudsko pravo, pravo na rad?**
- 5. Koliko domaćinstava povratnika nemaju struju, odnosno nisu priključena na mrežu za napajanje električnom energijom?**

Na postavljena pitanja, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 171. sjednici, održanoj 4. 4. 2019. godine, utvrdilo sljedeći

ODGOVOR

1. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH vodi evidencije o raseljenim osobama na osnovu podataka dostavljenih od strane nadležnih entitetskih organa i Vlade Brčko distrikta BiH čija je nadležnost utvrđivanje i prestanak statusa raseljenih osoba i povratnika. Podaci su ažurirani u junu 2018. godine, prema kojima je u BiH ukupno **91.813** raseljenih osoba u statusu i to:

- na području FBiH u statusu raseljenih osoba je **31.998** osoba
- na području Republike Srpske u statusu raseljenih osoba je **59.461** osoba i
- na području Brčko distriktu BiH u statusu raseljenih osoba je **354** osoba.

2. U BiH je 2012. godine bilo evidentirano 156 kolektivnih centara sa 8.581 korisnikom. Država je preuzela obavezu da, putem kredita Razvojne banke Vijeća Evrope kroz projekat “Zatvaranje kolektivnih centara i alternativnog smještaja putem osiguranja javnih stambenih rješenja – CEB II” , zatvori 121 kolektivni centar i alternativni smještaj u BiH. Putem izgradnje javnog stambenog fonda (stanova i smještajnih jedinica u okviru institucionalnih ustanova) po modelu socijalnog neprofitnog stanovanja će biti stambeno zbrinuto preko 7200 osoba u 2611 stambenih jedinica. Do sada je zatvoreno 6 kolektivnih centara i izgrađeno 113 stambenih jedinica. U toku je izgradnja 602 stambene jedinice. Projekat se završava 2022. godine. Za preostalih 35 evidentiranih kolektivnih centara i alternativnih smještaja u Bosni i Hercegovini nadležna entitetska ministarstva su preuzeli obavezu da će u okviru svojih nadležnosti u saradnji sa lokalnim zajednicama riješiti pitanje zatvaranja preostalih kolektivnih centara i alternativnog smještaja.

U izbjegličkim centrima u BiH nema smještenih bosanskohercegovačkih građana. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH nadležno je za funkcionisanje Izbjegličko-prihvatnog centra u Salakovcu –Mostar u kome su smještene izbjeglice stranci sa priznatim statusom i određeni broj najranjivih porodica migranata koji su podnijeli zahtjev za azil. U statusu izbjeglice iz Bosne i Hercegovine u zemljama prihvata još uvijek je 17.694 bh državljana.

3. U skladu sa članom 1. Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma- Sporazum o izbjeglicama i raseljenim osobama sve izbjeglice i raseljene osobe imaju:

- pravo da se vrate u svoje domove,
- pravo na povrat imovine koje su lišeni u toku neprijateljstava od 1991. godine i
- pravo na naknadu za imovinu koja se ne može vratiti.

Od potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma (DMS) do sada evidentirano je oko 1.062.000 povratnika u BiH, što čini oko 50% od ukupno 2,2 miliona izbjeglica i raseljenih osoba koji su napustili svoje domove u BiH u periodu 1991-1995. godine. U ukupnom broju povratnika, oko 611.000 ili 58% odnosi se na povratak raseljenih osoba, a oko 451.000 ili 42% na povratak izbjeglica.

U sukobima od 1992 - 1995. godine, djelomično ili potpuno je uništeno oko 453.000 stambenih jedinica, odnosno gotovo polovina prijeratnog stambenog fonda u BiH. Prema evidencijama Ministarstva do sada je obnovljeno oko 344.000 stambenih jedinica, što čini oko 2/3 oštećenog i uništenog stambenog fonda.

Tokom rata u BiH, oko 225.000 stambenih jedinica bilo je privremeno zauzeto, a do danas je više od 220.000 tih stambenih jedinica vraćeno prijeratnim vlasnicima i nositeljima stanarskih prava, što čini stopu provedbe imovinskih zakona od preko 99%.

Aneksom VII DMS definisano je da sve izbjeglice i raseljene osobe imaju pravo na naknada štete za imovinu koja se ne može vratiti. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je do sada zaprimilo oko 6400 različitih zahtjeva (naknada štete za pokretnu i nepokretnu imovinu, naknada štete za pretrpljeni strah i dr.) o čemu je kreirana baza podataka. Na osnovu člana 13. Zakona o izbjeglicama iz BiH i raseljenim licima u BiH, izbjeglice iz BiH i raseljene osobe u BiH imaju pravo na povrat imovine koja im je oduzeta tokom ratnih sukoba od 30. aprila 1991. godine kao i na naknadu za bilo koju imovinu koja im se ne može vratiti. Nadoknadu za imovinu mogu slobodno izraženom voljom tražiti izbjeglice i raseljene osobe od nadležnih organa entiteta. Način i procedura rješavanja zahtjeva za naknadu štete na nivou BiH nije uspostavljena.

4. Odlukom Ustavnog suda o konstitutivnosti naroda BiH definisana je obaveza zapošljavanja povratnika u organima vlasti, institucijama, upravama i javnim poduzećima u kojima je država većinski vlasnik s ciljem postizanja principa u skladu s popisom domaćinstava iz 1991. godine. Međutim poznato je da se ova odluka ne poštuje.

Nadležna entitetska ministarstva u svojim budžetima svake godine izdvajaju određena sredstva za projekte održivosti povratka među kojima su i projekti podrške u zapošljavanju/samozapošljavanju povratnika u okviru poljoprivrede, podrška razvoju start-up (početnog biznisa) povratnika, podrška investicijskim projektima u cilju zapošljavanja povratnika, zapošljavanje povratnika u maloj privredi i dr.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH ne raspolaže podacima koliko je povratnika uspjelo ostvariti pravo na rad. U 2018. godini Ministarstvo je pokrenulo aktivnosti na prikupljanju podataka i mapiranju potreba povratnika i raseljenih osoba. Završetkom ovih aktivnosti Ministarstvo će imati podatke iz svih opština u BiH i dobiti jasne pokazatelje stvarnog stanja i stvarnih potreba ovih ranjivih grupa i njihovih porodica u lokalnim zajednicama u BiH po svim oblastima i pravima koja su utvrđena Revidiranom strategijom za provedbu Aneksa VII DMS.

5. Ukupan broj stambenih jedinica povratnika i raseljenih osoba u BiH koje nemaju omogućen pristup elektro mreži iznosi oko 1390. Ovaj broj stambenih jedinica je rezultat provedenog Javnog poziva iz oktobra 2018. godine u skladu sa Odlukom Komisije za izbjeglice i raseljene osobe BiH o raspodjeli sredstava za 2018. godinu, za projekte elektrifikacije stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika. Spor je i skup proces ponovnog priključenja na elektro mrežu posebno zbog udaljenosti mjesta gdje su se vratili povratnici.